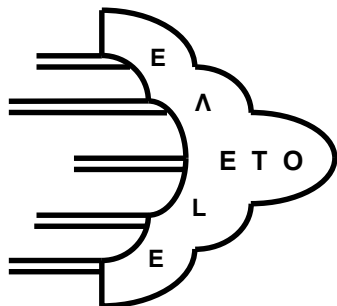

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.105 Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2010

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

8^ο Συνέδριο

«Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

10-12 Νοεμβρίου 2011, Αθήνα

Πρόσκληση για υποβολή ανακοινώσεων

Η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), τον Οργανισμό για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ) και άλλους φορείς που θα ανακοινωθούν στην ιστοσελίδα του Συνεδρίου διοργανώνουν το **8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»**. Το Συνέδριο θα διεξαχθεί στην **Αθήνα** στις **10-12 Νοεμβρίου 2011**.

Σκοπός του Συνεδρίου είναι η παρουσίαση αφενός της σημερινής κατάστασης της ελληνικής γλώσσας στην ορολογική της διάσταση και αφετέρου μεθόδων, πρακτικών και εργαλείων της σύγχρονης επιστήμης της Ορολογίας και της εφαρμογής τους στην ελληνική γλώσσα – μονογλωσσικά και/ή διαγλωσσικά – για την προώθηση της ορολογικής έρευνας και τη συμβολή στον σύγχρονο ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας.

Θεματολόγιο του Συνεδρίου:

- 1 Γλωσσολογικές-Οντολογικές αρχές Ορολογίας (Ορολογία και γνώση, αρχές και μέθοδοι οροδοσίας κτλ.)
- 2 Διδακτική και Ορολογία
- 3 Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες – Συγχρονική και διαχρονική θεώρηση
- 4 Ορολογικοί πόροι (ειδικά ερμηνευτικά ή πολυγλωσσικά λεξικά, συλλογές όρων, σώματα ειδικών κειμένων) – Νέες τεχνολογίες και Ορολογία
- 5 Τυποποίηση ορολογίας (διεθνοποίηση εννοιών και διαγλωσσική τυποποίηση και αντιστοίχιση όρων, προτάσεις ορολογίας)
- 6 Ορολογία και μετάφραση
- 7 Διάχυση και χρήση των όρων – Ορολογική πολιτική και ρύθμιση
- 8 Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας

Γλώσσες:

Επίσημες γλώσσες του Συνεδρίου είναι η ελληνική, η αγγλική και η γαλλική.

Κρίσιμες ημερομηνίες:

Υποβολή περιλήψεων ως τις: **15 Μαρτίου 2011**
 Κρίση των περιλήψεων ως τις: **10 Απριλίου 2011**
 Υποβολή πλήρων κειμένων ως τις: **15 Ιουνίου 2011**

Περιλήψεις και κείμενα:

Οι εισηγητές που επιθυμούν να παρουσιάσουν ανακοίνωση στο συνέδριο θα υποβάλουν **περίληψη** σε δύο ηλεκτρονικά αντίτυπα της **μορφής .doc** (κείμενο Word συμβατό με την έκδοση MS Office 2000) σε μία από τις επίσημες γλώσσες του συνεδρίου, με έκταση το λιγότερο **200** και το πολύ **300** λέξεις.

Στο ένα από τα αντίγραφα της περίληψης θα πρέπει να αναγράφονται

- α) ο υπέρτιτλος: **8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011,**
- β) ο τίτλος της ανακοίνωσης
- γ) η θεματική ενότητα στην οποία εντάσσεται η ανακοίνωση και
- δ) τα στοιχεία (*ονοματεπώνυμο, ιδιότητα, ταχ. διεύθυνση, τηλέφωνο, τηλεομοιότυπο, ηλ-διεύθυνση*) του συγγραφέα ή των συγγραφέων.

Στο άλλο αντίγραφο θα αναγράφονται μόνο τα α), β) και γ).

Τα δύο ηλεκτρονικά αντίγραφα της περίληψης πρέπει να σταλούν με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ως **συνημμένα**, στη διεύθυνση: valeonti@otenet.gr εντός της παραπάνω προθεσμίας.

Μετά την κρίση των περιλήψεων από την Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου, οι συγγραφείς που θα επιλεγούν θα λάβουν ειδικές προδιαγραφές για τη σύνταξη των πλήρων κειμένων των ανακοινώσεών τους.

Πληροφορίες:

Γραμματεία του Συνεδρίου: τηλ. +30 210 9323243, +30 6977529164, ηλ-ταχ. pinelpap@otenet.gr

Οργανωτική Επιτροπή: τηλ. +30 6974321009, ηλ-ταχ.

valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/gr/Conference08.htm>

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

σας εύχεται Καλή Χρονιά

και σας προσκαλεί στην καθιερωμένη

συνεστίαση και κοπή της πίτας

την Παρασκευή, 4 Φεβρουαρίου 2011, ώρα 20:00, στο ξενοδοχείο ΑΜΑΛΙΑ, Λεωφόρος Βασιλίσσης Αμαλίας 10, 10557, Αθήνα, τηλ. 2103237301

Τιμή συμμετοχής 35 ευρώ το άτομο.

Δηλώσεις συμμετοχής: το αργότερο ως τις 2-2-10

στα τηλέφωνα: 6974321009, 6944421417 ή ηλεκτρονικά στο ηλ-ταχ.: valeonti@otenet.gr

OROGRAMMA No 105, November – December 2010,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την EAFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

- 5^η Σύνοδος Κορυφής για την Ορολογία στις 12-13 Νοεμβρίου 2010, στη Βουδαπέστη. (Vth Terminology Summit, November 12 and 13, 2010, Károli Gáspár University in Budapest (Hungary)). – <http://www.eaft-aet.net/en/index/>
- International conference: "Role of Translation in Nation Building, Nationalism and Supranationalism" 16-19 December 2010, New Delhi (India), Instituto Cervantes (Spanish Cultural Center), – website: <http://www.itaindia.org/itaindia2010.php>
- International Congress on Neology in Romance Languages (CINEO), Second edition of CINEO, University of São Paulo in December 2010. (jemalves@uol.com.br)
- 3η Συνάντηση Εργασίας Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων, Θεσσαλονίκη, 12, 13 και 14 Μαΐου 2011. Υποβολή περιλήψεων ως τις 31-1-11 (metafrasi@fri.auth.gr).
- Training sessions and conference: TOTh 2011 "Terminology and Ontology: Theories and applications", 24-27 May 2011, Annecy (France) (<http://www.porphyre.org/toth/toth-2011>)
- REALITER: "Multilingualism and Terminology Practices", 1 June 2011, Quebec (Canada) (<http://www.realiter.net/spip.php?rubrique170>).
- XIX World Congress Bridging Cultures, 1-4 August 2011, San Francisco, California (USA). (<http://www.fit2011.org/index.htm>)
- 6th International Symposium on Politeness / Ankara, Turkey, 11-13 July 2011, Call Deadline: 20-Feb-2011, Web Site: <http://www.isp2011.org>

K.B.

Και τα 105 φύλλα του Ορογράμματος σε ενιαίο ηλεκτρονικό αρχείο!

Η ΕΛΕΤΟ, ως μη κερδοσκοπική επιστημονική ένωση που βασίζεται στις συνδρομές των μελών της, αντιμετωπίζει οικονομικό πρόβλημα: το πρόβλημα αυτό επιδεινώνεται λόγω της γενικότερης οικονομικής κρίσης που δυσχεραίνει ακόμα και την καταβολή της ετήσιας συνδρομής (ήταν 20 € και από το 2011 έγινε 30 €) από τα μέλη της.

Με την παρούσα ανακοίνωση η ΕΛΕΤΟ απευθύνεται στα μέλη και στους φίλους της για να την ενισχύσουν οικονομικά, έχοντας, όμως, και μια προσφορά γι' αυτούς: **Όλα** τα φύλλα του Ορογράμματος σε ένα ενιαίο ηλεκτρονικό αρχείο (390 σελίδων) σε μορφότυπο pdf το οποίο είναι αναγνώσιμο από κάθε σύστημα υπολογιστή και στο οποίο μπορεί να γίνει αναζήτηση με οποιοδήποτε όρο και να βρεθεί αν και πού γίνεται λόγος γι' αυτόν.

Το αρχείο αυτό μπορεί να σταλεί ως συνημμένο με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή εγγεγραμμένο σε συμπίκνωτο δίσκο (CD) με το κανονικό ταχυδρομείο. Στην πρώτη περίπτωση το κόστος είναι **20 €** για τα μέλη και **25 €** για τα μη μέλη. Στη δεύτερη περίπτωση θα υπάρχει επιβάρυνση **5 €** – για την εγγραφή, συσκευασία και ταχυδρόμηση – που θα προστεθεί στα παραπάνω ποσά.

Τρόπος απόκτησης:

Καταθέστε το σχετικό ποσό στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ:

Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, Αρ. λογ. 671/48010084

IBAN: GR95 01106710 00006714 8010084.

ζητώντας να καταχωρηθεί το όνομά σας και καταβάλλοντας τα τυχόν τραπεζικά έξοδα. Ενημερώστε μας για την κατάθεση είτε τηλεφωνικά στους αρ. τηλεφώνου 210 8662069, 6974321009 είτε ηλεκτρονικά στη διεύθυνση valeonti@otenet.gr. Το ηλεκτρονικό αρχείο ή το CD θα σταλεί στη διεύθυνση που θα μας δώσετε.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Δέκα λεπτά μνήμης (πριν από την Ημερήσια Διάταξη)

10 Δεκεμβρίου 2010: Τέσσερα ολόκληρα χρόνια χωρίς τον **Βασίλη Φιλόπουλο...**

19 Δεκεμβρίου 2010: Τρία ολόκληρα χρόνια χωρίς την **Ζωή Ξενάκη-Βαρλά...**

Το **Διοικητικό Συμβούλιο** και το **Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο** της ΕΛΕΤΟ αφιερώνουν **10 λεπτά μνήμης** στα δύο εκλεκτά μέλη τους που απουσιάζουν. Μπορεί, δυστυχώς, η φυσική παρουσία τους να είναι αδύνατη, η πνευματική παρουσία τους, όμως, θα εξακολουθήσει ανεξίτηλη στις μνήμες, στα έργα και στις δραστηριότητες της ΕΛΕΤΟ.

Ο αείμνηστος **Βασίλης Α. Φιλόπουλος**

- επιστημονική προέλευσή του: η Χημική Μηχανική
- πρωτεργάτης και θεμελιωτής της ελληνικής Τυποποίησης
- πρωτεργάτης και στυλοβάτης της ελληνικής Ορολογίας
- ένθερμος θεράπων της Ποιότητας που ήταν γι' αυτόν όχι μόνο θεωρία, αλλά πράξη και ζωή
- εμπνευσμένος «ιδρυτικός» πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ (1992) και μετέπειτα εκλεγμένος πρόεδρος της και πρόεδρος των Συνεδρίων της για όλη την υπόλοιπη ζωή του.
- ο **Βασίλης** με το μείλιχο χαμόγελο που όλοι αγαπήσαμε...

Η αείμνηστη **Ζωή Ξενάκη-Βαρλά**

- επιστημονική προέλευσή της: η Χημεία
- με δράση από επίσημες θέσεις στους κρατικούς ελέγχους των τροφίμων
- φανατική οπαδός της εμβάθυνσης στις σημασίες των λέξεων και αξιοθαύμαστη για την εξαιρετική διαίσθησή της στην «αναγνώριση» ελληνογενών όρων σε άλλες γλώσσες (και μιλούσε αρκετές)
- εξαιρετική ομιλήτρια της ελληνικής με όλους της τους κανόνες της ορθότητας
- πιστό ιδρυτικό μέλος της ΕΛΕΤΟ και κατ' επανάληψη εκλεγμένο μέλος του ΓΕΣΥ και του ΔΣ
- η **Ζωή** με την ψυχική ευγένεια που όλοι συμπαθήσαμε...

Ο **Βασίλης** και η **Ζωή** σημάδεψαν το παρελθόν: αλλά η επίδρασή τους δεν θα πάψει να διαπερνά την ύπαρξη της ΕΛΕΤΟ και στο μέλλον για πάντα.

Μαρούσι, 7 Δεκεμβρίου 2010

Τα μέλη του ΔΣ και του ΓΕΣΥ της ΕΛΕΤΟ

Βιβλία μελών της ΕΛΕΤΟ εργαλεία ορολογίας

«Χτίζω λέξεις»

Πρόσφατα κυκλοφόρησε το εξαιρετικά ενδιαφέρον βιβλίο **«Χτίζω λέξεις – Πώς σχηματίζονται οι νεοελληνικές λέξεις»**, επιστημονική επιμέλεια: *Αννα Ιορδανίδου* (μέλος της ΕΛΕΤΟ) και *Μαρίνα Πανταζάρα*, σύνταξη λημμάτων: *Ανδρέας Βενέδικτος Βασιλείου*, *Μαρίνα Πανταζάρα* και *Ελένη Τσεβά*, επιμέλεια έκδοσης: *Παναγιώτης Μίνος*, Παραγωγή NeuroLingo, Εκδόσεις Κοντύλι (info@kondyli.gr).

Το πρωτότυπο αυτό λεξικό παρουσιάζει τους τρόπους με τους οποίους «χτίζονται» οι νεοελληνικές λέξεις, ποια δηλαδή είναι τα συστατικά τους και πώς συνδυάζονται μεταξύ τους. Έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ορολογία και ειδικότερα για την διεργασία της οροδοσίας, δεδομένου ότι στα αναπτυσσόμενα θεματικά πεδία δημιουργούνται συνεχώς νέες έννοιες για την κατασάφηση των οποίων απαιτούνται νέοι όροι: οι όροι αυτοί σχηματίζονται από υπάρχουσες λέξεις σε νέους συνδυασμούς ή από εντελώς νέες λέξεις που δημιουργούνται σύμφωνα με τους κανόνες της δημιουργίας λέξεων της ελληνικής (όπως αναλύθηκε στο φύλλο αρ.103 του «Ο»).

Να επισημάνουμε ότι η εργασία αυτή καλύπτει – κατά ένα μέρος – το πρώτο σκέλος της πρότασης που έκανε η ΕΛΕΤΟ (προς τους ερευνητικούς φορείς και προς την πολιτεία) στο 1^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» (1997) με τίτλο: «*Συνολική πρόταση για την υποστήριξη της ελληνικής ορολογίας και την μέσω αυτής προώθηση της ελληνογένειας της διεθνούς ορολογίας*».

«Το Λεξικό του Οδηγού»

Το γαλλοελληνικό – ελληνογαλλικό «**Λεξικό του Οδηγού – Le Dictionnaire du Conducteur**» του μέλους της ΕΛΕΤΟ Δημήτρη Δημίδη εκδόθηκε το 1995 και «είναι το πρώτο δίγλωσσο λεξικό στον χώρο του αυτοκινήτου».

Καλύπτει έναν τομέα όπου η ελληνική ορολογία είναι έντονα επηρεασμένη από την γαλλική. Είναι χρησιμότερο στην διαγλωσσική αναζήτηση αντιστοιχιών όρων του τομέα του αυτοκινήτου. Είναι, όμως, εμπλουτισμένο και με καθαρά ενδογλωσσικά στοιχεία της ελληνικής ορολογίας του αυτοκινήτου και της μοτοσυκλέτας, όπως είναι π.χ. το εξαιρετικό λεξιλόγιο του Έλληνα «μηχανόβιου». Είναι απαραίτητο εργαλείο για τους μεταφραστές μεταξύ των γλωσσών γαλλικής και ελληνικής.

Πληροφορίες για την απόκτησή του από τον ίδιο τον συγγραφέα: dimd47@ontelecoms.gr

K.B.

Περιοδικό Γλωσσολογία

«Ετήσιο ελληνικό περιοδικό Γενικής και Ιστορικής Γλωσσολογίας

Εκδίδεται από τον Τομέα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Γλωσσολογία φιλοξενεί μελέτες και βιβλιοκρισίες στην Ελληνική, Αγγλική, Γαλλική και Γερμανική που αφορούν, κατά προτεραιότητα, τη συγχρονία και τη διαχρονία της Ελληνικής γλώσσας, αλλά και μελέτες γενικότερης θεωρητικής, εφαρμοσμένης και διαγλωσσικής έρευνας». (<http://glossologia.phil.uoa.gr/node/36>).

K.B.

Ορθολογικό – ορθολογιστικό

Λόγος είναι η σχέση των μερών μεταξύ τους και προς το όλον όπου ανήκουν.

Ορθός λόγος (*ratio, reason, raison*) είναι η αρμόζουσα σχέση που ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και κάνει τα πράγματα να λειτουργούν.

Ορθός λόγος και **κοινός νους** (*common sense, sens commun*) ταυτίζονται από τον καιρό του Ηρακλείτου, ο οποίος εξίσωνε τον ορθό λόγο με τον «ξυνόν λόγον», το «αληθεύειν» με το «κοινωνείν» και το «ψεύδεσθαι» με το «ιδιάζειν».

Ορθολογική (*rational*) είναι η σκέψη που βασίζεται στον ορθό λόγο και υποστηρίζει ότι αληθινό είναι εκείνο που συνάδει με την ορθολογικότητα και ψευδές είναι κάθε τι που απάδει προς τον ορθό λόγο.

Ανορθολογισμός (*irrationalismus*) είναι η άρνηση εντελώς και απολύτως της ισχύος του ορθού λόγου ή ο περιορισμός ασφικτικά της προσφυγής στην ορθολογικότητα για τον προσπορισμό της αλήθειας.

Ορθολογιστική (*rationalistisch*) λέγεται η σκέψη που υπερεκτιμά την ορθολογικότητα, απολυτοποιεί τον ορθό λόγο και ισχυρίζεται ότι η αλήθεια γνωρίζεται αποκλειστικά μόνο χάρη στον λόγο.

Η διαφορά της ορθολογικής σκέψης από την ορθολογιστική είναι ότι η πρώτη πρεσβεύει πως η γνώση επιτυγχάνεται με τον ορθό λόγο, ενώ η δεύτερη διατείνεται πως η αλήθεια γνωρίζεται αποκλειστικά και μόνο από τον ορθό λόγο.

Ο ορθολογισμός χρειάζεται αλλά δεν αρκεί. Είναι αδύνατο να ζήσουμε χωρίς τον ορθό λόγο, αλλά είναι επίσης ανέφικτο να βιώσουμε την αλήθεια μόνο με τον ορθό λόγο, όταν ο άνθρωπος συμπροσδιορίζεται από την αίσθηση και το συναίσθημα, από την ενόραση και την διαίσθηση κι όχι μόνο από τη νόηση.

Η λογική δεν ορίζει εξαντλητικά, αλλά οριοθετεί ενδεικτικά.

Κάθε **λογικός ορισμός** είναι ταυτόχρονα κι ένας περιορισμός. Ό,τι ορίζεται περιορίζεται..

Ο ορθολογικός στοχασμός προσφέρει θετική υπηρεσία, αφού μας προφυλάσσει από την αυθαιρεσία και εγγυάται την ελευθερία του ανθρώπου με τη δυνατότητα της αυτόνομης νόησής του.

Ο ορθολογιστικός λογισμός αδικεί τον ορθολογισμό, επειδή συρρικνώνει τον ορθό λόγο στην ατομική, υποκειμενική και ιδιωτική εκδοχή του.

Η ορθολογική σκέψη είναι κοινωνική, ενώ η ορθολογιστική λογική καταντά ατομικιστική.

Έτσι, ο ορθολογισμός αποβαίνει γόνιμος και ζωοποιός, όταν διατηρεί την κοινωνικότητα και την ανοικτότητα στην εκδοχή της ορθολογικής σκέψης, αλλά καταντά άγονος και στείρος όποτε συρρικνώνεται στην ατομικότητα του ορθολογιστικού στοχασμού.

«ΕΥΘΥΝΗ», Φεβρουάριος 2002

Δ.Π.

ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ

Η εξόφληση των συνδρομών των μελών (από το 2011: 30 € ετησίως) γίνεται με καταβολή στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ

Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, Αρ. λογ. 671/48010084

IBAN: GR95 01106710 00006714 8010084.

Προσοχή! Κατά την κατάθεση να ζητάτε να καταχωρηθεί το όνομά σας και να καταβάλλετε τα τυχόν τραπεζικά έξοδα.

Είναι απαραίτητη η αποστολή αντιγράφου της απόδειξης είτε τηλεμοιροτυπικά στον αριθμό 210 8068299 είτε ηλεκτρονικά στη διεύθυνση valeonti@otenet.gr.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ – Το Ορόγραμμα αποστέλλεται δωρεάν σε 3.000 περίπου αποδέκτες συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΛΕΤΟ. Η ανωτέρω υποχρέωση συνδρομής αφορά μόνο εκείνους που έχουν εγγραφεί μέλη της ΕΛΕΤΟ, δηλ. έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών και συμμετέχουν και στις άλλες δραστηριότητες της ΕΛΕΤΟ. Ο Κατάλογος των ενεργών μελών δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα: http://www.eleto.gr/download/Members/ListOfActiveMembers_GR.pdf.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹ έλα κι εσύ

1. Ένδειξη έμφασης στη γραφή

Ύστερα από σχετική ηλ-αλληλογραφία με την **Frederique Marcou**, που προέκυψε από ερώτημα μέλους του Translatum για το πώς θα δοθεί γραπτώς έμφαση στη λέξη «όραμα» στην πρόταση:

«**Η τεχνολογία αναπτύχθηκε δραστικά, όταν η αμερικανική κυβέρνηση διατύπωσε το όραμα να στείλει επανδρωμένη αποστολή στο φεγγάρι.**»

επισημάνθηκαν τα παρακάτω σχετικά με τον **επιτονισμό** και για το πώς γράφουμε μια λέξη που θέλουμε να τονίσουμε.

Σύμφωνα με το Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη):

επιτονισμός ο [epitonizμός] O17 : (γλωσσ.) στοιχείο του προφορικού λόγου κατά το οποίο δηλώνεται κτ. (λέξη, φράση κτλ.) με διακυμάνσεις της φωνής. [λόγ. *επι- τόν(ος) - ισμός* απόδ. γαλλ. intonation]

Σύμφωνα με τον **Μ. Σετάτο** (1974), **επιτονισμός** είναι η χαρακτηριστική εκφορά τμημάτων μιας πρότασης (φωνημάτων, συλλαβών, λέξεων...) ή και ολόκληρης της πρότασης με διακυμάνσεις χαρακτηριστικών της φωνής (π.χ. έντασης, διάρκειας, συχνότητας, χαλάρωσης, ταχύτητας κ.ά.) που υποδηλώνει τη συναισθηματική στάση του ομιλητή απέναντι στο μήνυμα των λεγομένων. Έτσι, το **επιτόνημα ένταση** (ενός φωνήματος) όταν είναι πάνω από το κανονικό (+) υποδηλώνει **έμφαση**, ενώ όταν είναι κάτω από το κανονικό (-) υποδηλώνει **δισταγμό** ή **υπαινισμό**. Το επιτόνημα **διάρκεια** (ενός φωνήματος) όταν είναι συν (+) υποδηλώνει **επιμονή / εμμονή**, ενώ όταν είναι πλην (-) υποδηλώνει **ανυπομονησία / βιασύνη**. Το επιτόνημα **συχνότητα** (μιας συλλαβής) όταν είναι συν (+) υποδηλώνει **διέγερση / ζωηρότητα / ευκινησία**, ενώ όταν είναι πλην (-) υποδηλώνει **ατονία / χαλάρωση / παρένθεση**.

Κατά την εκφορά της γλώσσας έχουμε είτε μεμονωμένα **επιτονήματα** (όπως τα παραπάνω) ή συνδυασμό επιτονημάτων (**επιτονήσεις**). Έτσι αποδίδονται με χωριστές επιτονήσεις: συναισθηματικές στάσεις του ομιλητή όπως: κρίση, ερώτηση, προσταγιά, ειρωνία, αγανάκτηση, έκπληξη, περιφρόνηση, ενθουσιασμός κ.ά.

Στο παράδειγμα του ερωτήματος χρειάζεται να δοθεί έμφαση στη λέξη «όραμα». Προφορικά αυτό γίνεται με τον επιτονισμό της φράσης, που εδώ απλά εκδηλώνεται ως μεγαλύτερη **ένταση** του φωνήεντος της πρώτης συλλαβής της λέξης «όραμα», ίσως και λίγο μεγαλύτερη **διάρκεια** της συλλαβής αυτής και **πίωση** της

¹ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

συχρότητας στις δύο υπόλοιπες συλλαβές. Γραπτώς, όμως, πώς θα δηλωθεί αυτό χωρίς τα ειδικά σύμβολα της φωνολογίας;

Από τους δυνατούς τρόπους ο καλύτερος είναι η εντονότερη γραφή: **όραμα** και, στην περίπτωση που δεν διατίθεται η δυνατότητα αυτή, η υπογράμμιση: όραμα ή η πλαγιότερη γραφή: *όραμα* και, αν και αυτές οι δυνατότητες δεν υπάρχουν, το κεφαλαίο αρχικό γράμμα: Όραμα. Φυσικά, τα **γραφόμενα**, ως **σύμβολα των λεγομένων** (Αριστοτέλης), πάντοτε θα υπολείπονται εκείνων...

2. Στασίωση και στασιθέτηση στην Ρομποτική

Ύστερα από σχετική συζήτηση στο **Translatum** και στην ομάδα ορολογίας πληροφορικής **TE48/OE1²**, υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν και από το ΓΕΣΥ οι αποδόσεις της λέξης **posture**, ως **ρήματος** και ως **ουσιαστικού**, και της λέξης **posturing**, ως **γερουνδίου** και ως **ουσιαστικού**, στο θεματικό πεδίο της (Ρομποτικής).

Από τον προβληματισμό **φοιτητή**: «...Στο μάθημα της Ρομποτικής, χρησιμοποιείται ο όρος **posture** για να δηλώσει τη θέση του ρομπότ και τον προσανατολισμό του. Μεταφράζοντας τη λέξη **posture** έχουμε τις λέξεις **πόζα** και **στάση**. Το πρόβλημα είναι ότι όταν ένα μοντέλο πάρει μια πόζα ή μία στάση σε ένα σημείο, αν μετακινηθεί από τη θέση του και πάρει την ίδια πόζα ή στάση, λέμε ότι η πόζα είναι ίδια. Στη Ρομποτική όμως το **posture** δεν είναι ίδιο, αλλά εξαρτάται τόσο από το σχήμα, όσο και από τις συντεταγμένες. Μας είπε ο καθηγητής ότι δεν ήξερε τι λέξη να χρησιμοποιήσει και παραμείναμε με τον αγγλικό όρο, αλλά γιατί να μη βρούμε μια λέξη; Μία λέξη που μου ήρθε αργότερα είναι η λέξη **τοποθέτηση**... Σημασία βέβαια δεν έχει αν θα το λέμε **τοποθέτηση**, σημασία έχει να το λένε όλοι οι Έλληνες **τοποθέτηση** (ή **στάση**)...».

«Έπεσαν» στη συζήτηση οι λέξεις **χωρόθεση**, **χωροθεσία**, **χωροθέτηση**... και αποκλείστηκαν. Οι αποδόσεις **χωροθεσία**, **χωροθέτηση** θα ήταν κατάλληλες για να αποδώσουν π.χ. τη **διάταξη στο χώρο** περισσότερων από ένα ρομπότ, αλλά όχι ενός ρομπότ, ενώ η **χωρόθεση** ισοδυναμεί με "θέση στο χώρο" ή "θέση του χώρου" και εδώ δεν πρόκειται μόνο γι' αυτό.

Κάποιος από τους συνομιλητές είπε: Γιατί δεν δημιουργείτε ένα νέο σύνθετο όρο, **στασοθεσία**, **στασοτοποθέτηση**... Και «εγένετο το θέλημά του», αλλά με την δέουσα προσοχή στους κανόνες και μηχανισμούς **σύνθεσης** και **παραγωγής** της ελληνικής γλώσσας!

Πρόεκυψαν, λοιπόν, και υποβλήθηκαν για τελική έγκριση από την ειδική ομάδα (TE48/OE1), η οποία και τους ενέκρινε αυτούσιους, οι παρακάτω **νεοόροι** της Ρομποτικής:

- posture** (ουσ.): **στασίθεση** ("στάση και θέση" του ρομπότ – παρατακτικό σύνθετο)
- posture** (ρήμα): **στασιθετώ** ("θέτω/τοποθετώ σε κάποια στάση και θέση" τόσο ως μεταβατικό όσο και ως αμετάβατο)
- posturing** (γερ.): **στασιθέτηση** (ενέργεια του μεταβατικού ρήματος: "τοποθέτηση σε κάποια στάση και θέση")
- posturing** (ουσ.): **στασιθεσία** (κατάσταση που αφορά ή προκύπτει από **στασιθέτηση**, το αποτέλεσμα της στασιθέτησης ή το πεδίο όπου γίνεται στασιθέτηση).

3. self-reference και self-citation στα ελληνικά

Ύστερα από ηλ-αλληλογραφία με την **Κατερίνα Τοράκη**, μέλος της ΕΛΕΤΟ και συντονίστρια της Επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21 «Αρχές της Ορολογίας» και μέλος της Επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ22 «Τεκμηρίωση», υποβλήθηκαν και υιοθετήθηκαν από το ΓΕΣΥ οι όροι της (Τεκμηρίωσης):

- reference**: **αναφορά, παραπομπή**
- self-reference**: **αυτοαναφορά, αυτοπαραπομπή**
- citation**: **παράθεση, παράθεμα**
- self-citation**: **αυτοπαράθεση, αυτοπαράθεμα**

² **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/OE1**: Ομάδα Εργασίας 1 "Ορολογία Πληροφορικής" της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Πληροφοριών», του ΕΛΟΤ. Συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

4. Κάτι ακόμα για την empathy

Ύστερα από δύο σχετικά ηλ-μηνύματα: ένα του μέλους της ΕΛΕΤΟ **Γιώργου Κόκκινου**, μεταφραστή, και ένα του τακτικού αναγνώστη του «Ο» **Αργύρη Μπίρη**, ψυχολόγου, επανερχόμαστε στο θέμα της λέξης **empathy**. Ως επιστημονικός όρος, η **empathy** αποδίδεται με τον ελληνικό όρο **ενσυναίσθηση**. Όπως λέει ο κ. Μπίρης: «είναι η δυνατότητα να μπαίνεις στη θέση του άλλου, να αισθάνεσαι ό,τι αυτός, να νιώθεις τον πόνο του και τα λοιπά συναισθήματά του, να συνταυτίζεσαι, να τον καταλαβαίνεις, όχι όμως να τον συμπάθεις, αλλά κυρίως να τον κατανοείς. Αυτός ο όρος χρησιμοποιείται στο συμβουλευτικό/ψυχοθεραπευτικό τομέα της ψυχολογίας».

Όταν, λοιπόν, πρόκειται για την παραπάνω έννοια της ψυχολογίας συνιστάται να εφαρμόζεται ο ήδη χρησιμοποιούμενος όρος **ενσυναίσθηση**.

5. Το lifestyle ως βιοτροπία μας

Θ. Π. Τάσιος:

«...Δέν πειράζει: ποτέ δεν είν' αργά για να διορθώνομε εμπειρικός τις λανθασμένες μηχανιστικές θεωρίες μας. δ) Τελικώς, όλα τούτα θα μας διευκολύνουν να ευτυχήσομε γενικότερα, αλλάζοντας **βιοτροπία (lifestyle)** που λέμε στα χωριά μας): Θα μνηθούμε σε θέματα που έως χθές τα νομοπάραμε, όπως – την ουσιαστική διάθεση χρόνου, – την ηδονή απ' το καθρέφτισμα στα μάτια του Άλλου, – τη μείωση της επιδειξιοκρατίας, – και τη διαφοροποίηση του Είναι απο το Εχειν...»

(<http://www.tovima.gr/default.a...artid=358288&dt=03/10/2010>)

Αφού οι **τρόποι** του **νοός/νου** μας μάς έδωσαν την **νοοτροπία** μας και οι **ιδιο-οι** και **ιδιάζοντες** **τρόποι** μας μάς έδωσαν την **ιδιοτροπία** μας, αλλά και οι **τρόποι** της **τέχνης** μας την **τεχνοτροπία** μας, γιατί όχι και οι **τρόποι** του **βίου** μας να μην μας δώσουν την **βιοτροπία** μας;

Έξοχη η οροδοσία του εκλεκτού επίτιμου μέλους της ΕΛΕΤΟ, ομότιμου καθηγητή ΕΜΠ, **Θ. Π. Τάσιου**: σύμφωνη τόσο με τις **Αρχές σχηματισμού όρων**, (βλέπε Ορόγραμμα, φύλλο αρ. 102) όσο και με τους **Μηχανισμούς σχηματισμού ελληνικών όρων** (βλέπε Ορόγραμμα, φύλλο αρ. 103).

Μετά την εισήγηση που υποβλήθηκε στο ΓΕΣΥ, αποφασίστηκε να υιοθετηθεί αμέσως ο όρος και να προωθηθεί η χρήση του από την ΕΛΕΤΟ.

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»	
Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερο κύκλο αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.	
Ιδιοκτήτης:	Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Εκδότης:	Κ. Ε. Βαλεοντίης, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
Συντάκτες φύλλου:	Κώστας Βαλεοντίης, Δημήτρης Παναγιωτάκος
Εκδοτική Ομάδα:	Κώστας Βαλεοντίης, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντίη
Τηλέφωνα:	6974321009, 210-8662069
Τηλεμοιότυπο:	210-8068299
Ηλ-Ταχυδρομείο:	valeonti@otenet.gr
Ιστότοπος (όλα τα φύλλα):	http://sfr.ee.teiath.gr/elet0.htm
Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.	
Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.	
Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.	
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξασφαλισθούν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμιά δέσμευση: σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.	